

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA

ELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

LA CRISSIS

Probablement a horas d' ara S. M. la Reyna haurá solucionat l' assumpto de la crissis. A nosaltres lo mateix ens importa que resulten afavorits los conservadors que 'ls liberals, puig uns y altres no son mes que una colla de còmichs, quines tragedies veu 'l pahis ab un sanch freda que glassa.

Podrán al Palau d' Orient estar satisfets de la solució qu' ha tingut la crissis politica; però de segur qu' aquesta satisfacció no la sentirán los fills d' Espanya, y no la tindran perque no poden tindrela; perque pera nosaltres, qu' estimém al poble per lo que val y a les institucions per lo que representen y deuen representar, la crissis no s' ha resolt, puig que devant del conflicte politich está per resoldrer la crissis del pahis.

Ho toquém y sembla un somni. Qualsevol altra nació qu' hagués perdut lo que a la nostra se li anat de les mans, a horas d' ara ja tindria un principi de regeneració veritat. Pero..... nosaltres som mes despreocupats y abans que 'l bé del poble ens convé evitar que 'l senyor Silvela caygui sense estar al frente de son partit.

A totes les parts del mon s' até mes a la salvació del partit fundamental, que 's lo partit del poble, que a la convenencia d' aqueixos partits empirichs veritables derrotxadors de les riqueses d' Espanya.

Per' aixó al escomensar aquestes ratlles hem dit que lo mateix ens importen uns qu' altres.

Si la gent no 's refá de son ensoyament y devant d' aquesta lluyta estúpida de dos cents mils xerraires contra divuyt millons d' homes honrats no s' imposa, no ens quedarà altra cosa que plorar a un racó de casa y repetir ab Olózaga:

Deu salví'l país, Deu salví a la Reyna.
Y després..... mirar com entre uns y altres ens trahuen hasta la pell.

M.

Tortosa, Mars de 1901.

LLUYTA HUMANA

Potser la característica de les aspiracions humanas tan colectives com individuals al acabarse 'l passat sigle y en els comensaments del present, siga l' afany de riqueses, el diliri d' adqui-

La universalisació d' aquest necessari y fins obligat per les exigencies y egoismes socials que avuy dotem, en, se manifesta evident per tots els pobles y individuos tinguts per civilisats, accentuantse tant més com majors sien sos graus de cultura y civilisme.

Les nacionalitats més potentes y avançades, Inglaterra, Alemanya y Estats Units y per lo mateix ses rasses pobladores, son les que més energicament lluyten y també més sovint vencen en el camp d' acció y combat de tots los interessos y egoismes humans. L' adquisivitat, o per dirho millor, la rapacitat d' aquestos paissos ultra-civilisats, en quant se refereix a sa politica internacional, es desgraciadament indiscutible, sinó que ho dingan els espanyols, espòliats de ses colonies, y diganho també la Xina y 'l Transvaal-Orange, actualment víctimes innocentes de sos impulsos acaparadors.

Si políticament exerceixen sa hegemonia les nacions més fortes y egoistes, també la imposen dins al camp financier, aixís com dins l' industrial ó comercial sos individuos y societats; de modo que 'l triomf ó predominí dels pobles que més sobressurtent per sa adquisivitat y cultura es en part com a potencia política, més també com manifestació de ses despertes activitats tant agricòles com fabrils y comercials, demostrant aixó últim la importantissima participació que en la lluyta y triomf social, tenen els esforços individuals de sos habitants.

Com a comprobació de lo dit, trovem, que si be a Russia com a potencia política, per sa nombrosa població, se la considera de primer orde, li manca no obstant el predominí fabril y comercial que exerceixen en els mercats del món ses companyes Alemanya, Inglaterra y Estats Units, perque falta als russos la cultura, energies y acometivitats egoistes que aquells posseixen.

Atessos els fets exposats no hi ha dubte que l' egoisme ó afany d' adquisivitat l' hem d' admetre actualment, com estimul imprescindible pera esperonar les activitats del home.

Mes no vull que 's deduexi d' aquí l' admetre com a bons é inmillorables els afanys y aspiracions de la societat d' avuy; res d' aixó; al contrari, 'ls concidero com causants de perilloses desigualtats socials y com obstacle important oposat al avenç y evolució de la humanitat, per quant fomenten baixes passions y faciliten el triomf

dels trevalls d' utilitat immediata ó positiva y en cambi menyspreuen els fruyts intellectuals dels sabis y artistes que 's desvetllen per millorarla y enaltirla.

Donchs ja que 'ls fets esmentats inevi' bles y fatalment dominen y s' imponen, ens hi hem de sometre malgrat y si be en lo possible cal evitar les tendencies, el dever fonamental de conservació, ens exigeix egoir forsa y concorre a la lluyta per la vida, multipliquen nostres energies y trevallant de ferm, perque, com més aviat millor pogam batre ab éxit segur, nostres activitats ab las dels altres pobles.

Entre 'ls catalans no hi manca l' afany d' adquisivitat, el desitj d' enriqueixre; al contrari, está extés per tot arreu, més per desgracia nostra, 's confie encare massa ab l' etzar, ab las riqueses sobrevingudes, ab la grossa de Nadal... Els catalans, per temperament y ingénites aptituts, tenim predisposició favorable pera lluytar ab ventatja, contra molts pobles que avuy ens aclaparen, y per lo mateix es tant més vergonya nostra inacció, relativa, com més ens resignem a continuarla y sofrirla.

Urgeix pera nostra reconstitució, que 'ns desvetllem, y 'ns preparem pera la lluyta humana, mes pera lluytar trevallant sens mida y exercitant febrorosament nostres abtututs, que 'l trevall y exercici, van seguits del desenrotllo creixent dels órgans trevalladors y també del perfeccionament prognessiu de sos productes; mes may descoratjem, confiém sempre ab nostres energies propies y no busquem proteccionismes oficials ni generals, que si nostres fruyts s' ho mereixent s' obriran camí, malgrat els obstacles que s' hi oposin.

Aixís obtindrà 'l poble les riqueses que desitja y al mateix temps se perfeccionará y millorarà sa cultura.

Mes pera conseguir lo que he volgut esbrinar, avans que tot precisa que tothom dirigeixi sos esguarts envers la convenient preparació del poble naixent; la educació ferma y sostinguda de sa voluntat, fonamentada en coneixements sólits y práctichs, fentli viure y conéixer desde un principi la vida moderna ab tots sos egoismes y imposicions, ha d' ésser indiscutiblement, la base fonamental de nostra preparació, pera evitar l' aniquilament, que aménassa a tots els pobles, calificats per un ministre inglés d' agonitzants.

Ricart Portella.

Alumne de la Facultat de Medicina

Primer Certámen Literari de Berga

Prenent per pauta lo digne exemple que, d' any en any, ne son objecte la major part de poblacions de nostra aymada Catalunya, en lo que referencia fá al desenrotllament de la literatura patria, que las enalteix y cubreix de gloria, Berga, que 's precia de recullir tot lo qu' es noble, convida als poetas y prosadors de la terra catalana a pendrer part en lo Certámen Literari qu' enguany projecta celebrar, quin se regirá per lo següent:

CARTELL

La poética Festa se celebrarà en aquesta ciutat de Berga, lo dia 24 del prop vinent mes de Juny, festivitat de Sant Joan Baptista, en la qual serán adjudicate los següents

PREMIS

I. *La Flor natural*, premi d' honor que ofereix la Comissió organitzadora del Certámen, al autor de la mellor composició en vers, de tema lliure

Qui obtinga aquest premi, deurá ferne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada REINA DE LA FESTA entregará tots los premis als qui guanyadors ne sian.

II. *Un Barómetre Aneroide ab incrustacions d' or y argent*, qu' ofereix l' Excm. Ajuntament d' aquesta Ciutat, al autor de la mellor descripció, escrita en correcta prosa de las bellas naturals de la campinya de Berga y de sos encontorns, apuntant los més práctichs y realisables medis pera convertir a nostra ciutat en una de les principals poblacions de estiueig. L' Ajuntament s' obliga ademés, a adquirir, per lo menys, doscents exemplars de l' obra premiada si aquesta es feta imprimir y posada a la venta pública per son autor. Si passats tres mesos després de la celebració del Certámen, l' autor no s' hagués cuidat de donar a l' estampa son treball, y l' Ajuntament ho cregués convenient, podrá ferla imprimir a costas del Municipi, regalantne doscents exemplars al autor.

III. *Una rica escribania de plata ab atributs de la Patúm* qu' ofereix lo Diputat a Corts per aquest Districte D. Antoni Rosal, al mellor estudi, en prosa ó vers, referent a la tradicional festa bergadana «La Patúm».

IV. *Una flor de plata artisticament treballada*, qu' ofereix lo Diputat provincial per Manresa D. Luis Vila, al

mellor aplech de notícies y tradicions, en vers ó prosa, del Pi de las tres bran- cas.

V. *Un gerquani de plata*, qu' ofereix lo Diputat provincial per Manresa don Joan Pelfonrt, al autor del mellor treball en prosa, sobre la célebre frase del Cardenal Monecillo: «L' únich modo de resoldre la qüestió social, es per medi de pá y fullas de Catèquisme.»

VI. *Una ploma de plata ab incrustacions d' or*, qu' ofereix lo periódich setmanal d' aquesta ciutat «La Verdad», al qui, ab bona prosa descriga las ventatjas que á Berga, á sa comarca y á l' empresa, reportará lo pas del ferrocarril per aquesta Ciutat, y lo beneficiosa que 'n sortirá l' actual Compañia del Tramvia de Manresa á Berga.

VII. *Un artístich plat decoratiu d' argent ab esmalts*, qu' ofereix lo periódich quincenari d' aquesta ciutat «Lo Pi de las tres bran- cas,» al autor del millor treball inédit, en vers sobre un fet històrich tradició ó costúm de la comarca bergadana.

VIII. *Cent pessetas en metálich*, qu' ofereix la societat recreativa «Centre Catalanista,» d' aquesta ciutat, á la mellor memoria històrich-descriptiva del Santuari de Queralt.

IX. *Las obras publicadas per lo sabí Reverent Antoni Comellas, luxosament encuadernades*, que ofereix lo «Casino Bergadá,» á la mellor biografia en prosa, del que fou Rector d' aquesta ciutat Rvnt. Dr. D. Ramón Moreta.

X. *Una artístich copa d' argent ab l' escut de Catalunya*, que ofereix lo «Foment Regionaliste de Berga,» al mellor estudi crítich dels defectes actuals de la rassa catalana ab exposició de medis practichs pera lograr la seva desaparició.

XI. *Una artístich cigarrera d' argent*, que ofereix lo senyor Tresorer del propi «Foment Regionalista de Berga,» al mellor quadret describint un aplech ó festa major en un poble de montanya.

XII. *Una ploma de plata y or*, qu' ofereix D. Manel Farguell, á la més complerta col·lecció inédita de cançons populars propias de la comarca.

XIII. *Una lamina de plata y or*, contenint los goigs que 's cantant á Queralt, qu' ofereix D. Joaquim Farguell, á la mellor poesia á la Verge de Queralt.

XIV. *Una joya artístich de plata*, qu' ofereix D. Ramón Pujol y Thomás, al autor de la monografia que mellor descriga, «las ayguas, manantiales, rius, torrents y fonts» del territori Bergadá, «ab sos ussos, aprofitaments y utilitats» en distints rams en que s' apliquian. De la monografia qu' en dit sentit fos premiada, si no exedeix de 400 planas, se 'n regalarán 100 exemplars al autor que resultés esser premiat.

XV. *Un ramet de pensaments d' argent*, qu' ofereix lo senyor D. Joaquim Alorda, á la mellor composició poética qu' enalteixi algun fet històrich de Catalunya.

Podrán concedirse además, los *accesits y mencions honoríficas* que 'l Jurat judiciari ben merecuts,

Tots los treballs deurán esser rigurosament inédits y escrits en antich ó modern catalá y ab lletra clara è in- telegible, quins deurán esser remesos

y dirigits al senyor Secretari del Jurat, Plasseta de la Ciutat, núm. 4, pis primer, Berga, per tot lo dia 22 de Maig vinent, junt cada hù ab un plech clòs que continga 'l nom del autor y duga damunt, escrit, lo titol y lema de la composició.

No s' entregará 'l premi al autor qual nom no consti clarament expressat en lo plech respectiu, ó vagi en forma d' anagrama, pseudónim ó altra contra- ssenya.

Deixará d' adjudicarse tot premi, qual treball qu' obti á n' ell, no siga á cri- teri del Jurat, digne de mereixel.

Los plechs que continguin los noms dels autors no premiats, se cremarán en l' acte mateix de la Festa.

Que Deu vos dongui inspiració y á nosaltres bon acert en lo fallo qu' es d' vindrèr.

Berga Febrer de 1901.—Lo Jurat:— President, Jacinto Verdager, Pbre.— Vocals, Narcís Olier.—Marian Vayreda.—Joseph Cardona.—Secretari, Angel Salabert.

Al Circol de San Lluch

PINTURA ANTIGA

En una ciutat com la nostra, rica en coleccions particulars però enterament faltada de Museus públichs, es allá ahont poden fer més bé á la cultura general, exposicions d' art antich com la que ara se celebra al Circol de San Lluch Aquí, més que en lloch, convé que els coleccionistas de quadros ó al- tras manifestacions artístichs del pas- sat, oregin de tant en tant els seus tresors, exhibintlos á la admiració de la gent Aquesta es gayre bé l' única forma d' educació pública que ara per ara pot donarse entre nosaltres, en materia de arts gráficas.

Per aixó es d' alabar la iniciativa que en aquesta ocasió, com en altras con- semblants, han pres els benemérits ar- tistas de Sar. Lluch, com es d' aplaudir la generositat ab que el propietari dels notables exemplars, D. Lluís Quer, els ha cedit al Circol pera esser exposats. Tots ells son mereixedors de més de- tallada ressenya que la que 'ls podém dedicar; pero aixó no obstant y sense volguer certificar autenticitats sempre difícils d' establir, esmentarém las pin- turas més rellevants, acceptant las atribucions fixadas en el catálech.

Un dels clous de l' exhibició, es in- dubtablement la variant del *Devalla- ment de la creu*, den Roger Van der Weyden (1400 1464). Ab molt bon acort s' han posat al costat de la nota- ble taula, pera que el visitant pugui judicar fàcilment de las diferencias, duas reproduccions d' altras tantas va- rians del mateix autor y del mateix assumpto: una fotografia del *Devalla- ment*, del museu del Prado de Madrid (1440) y un gravadet del *Devallament*, de la iglesia de San Pere, de Lovaina, (1443). Aquesta preciosa pintura, digna de la sala, d' un museu, descobreix á la llegua las qualitats característichs del gran deixepre de Van Eyck: poten- cia extraordinaria de coloració, dibuix correcte, encara que esllargassat, dis- posició equilibrada y grandiosa, y fon-

do sentiment dramátich en els perso- natges que constitueixen la represen- tació. Contemplant aquesta taula, se comprén clarament que Van der Wey- den exercís tanta influencia en els seus contemporanis, fins al punt de que las sevas pinturas servissin durant tota la segona meytat del sigle XV de model á n' els pintors y que encara avuy siguin á centenars las copias y las variants que 's troban dels quatre principals assumptos, quina fórmula, com diu en Wanters, ell va crear y popularisar: l' *Adoració dels Reys*, la *Crucifixió*, el *De- vallament* y el *Darrer Judici*.

Domenico Theotocopuli, el *Greco*, está dignament representat en la Expo- sició per dos quadros religiosos que revelan tota la personalitat del estrany pintor. L' un y l'altre son tipos de pin- tura prou coneguts dins de l' obra ge- neral del mestre, y portan imprès com á distintiu sen més visible, un caràcter fòrtament emocionat, plè de tristesa, de febre y austeritat. Un d' ells, sobre tot, el que representa á San Francesch agenollat y contemplant un cap de mort, es dels que per lo tétrich del assumpto y lo espectral del color, més fonda impressió produeixen de fúnebre misticisme.

Cinch son las pinturas que hi ha, atribuidas á n' en Goya. Entre ellas so- bressurten dos retratos femenins, el d' una jove, notable per la fresca colora- ció de la cara y els tons vigorosos del vestit, y el de la reyna María Lluisa, esposa de Carles IV. Aquest darrer re- trato, per més que presenti alguns fragments, no prou resolt, com son els brassos y las mans, sens apareix com una veritable resurrecció del per- sonatje que representa. Es ben bé la vella boja que la historia y l' art ens han trasmés, de boca esdentegada y ulls de fura, però guarnida tota ella de flochs, llassos y plomalls. L' *amore* ab que 'l pintor va tractar l' efigie es ben visible, tant en l' accent característich donat á la fesomia com en l' execució primorosa dels detalls. Si per una ban- da sembla que l' esperit caricaturesch den Goya s' hagi complagut en subrat- llar certas incidencias grotescas de la figura, per l' altre cantó, fa l' efecte de que s' hagin posat á prova totas las habilitats del art de pintar, pera reali- sar aquells prodigis de sedas, de pas- samaneries y de blondas que cubreixen el cap y el cos de l' enflocada mages- tat.

Mes, tot y sent aquets els exemplars que cridan principalment l' atenció del visitant per un ó altre concepte també mereix especial esment molts altres pinturas de las trenta que figuran en exhibició,

Seguint els números del catálech, trobém «El Paradís», ó potser millor «L' expulsio del paradís», curiosa pin- tura sobre coure, atribuida á Joan Brueghel (de Velours), quan potser deuria atribuirse ab major motiu á son fill Joan II (El jove). Després venen dos sólits quadros de naturalesa morta, den Lluís Menéndez, pintor de Carlos III; duas interessants tauletas del Renai- xement, representant «El Calvari» y «Jesús y la Verge»; un «Cap de vell», de vigorosa factura y aspecte rembrand- tech; un lluminós quadret de Vanloo, estudi pera el quadro del rey conde- corant al seu germa; un místich «Ecce-

Homo», á la manera de Morales; una taula gòtica del sigle XV, de gran efecte decoratiu, representant á la Reyna del Cel ab el seu fill als brassos; una inter- essant composició del nostre Vila- domat; un «Cap de dona» de Guido Re- ni, impregnat de sentiment, junt ab alguns bonichs estudis ornamentals de Tiepolo, y altres projectes pictòrichs

En resúm: una exposició de les més interessants y variat qu' en materia de pintura antiga puga actualment orga- nisar-se á Barcelona. Se comprén que artistas y «amateurs» se donguin cita á Sant Lluch aquestos días, pera assa- borir «specimens» tan notables del art llegat dels passats.

R. Casellas.

(Del Diari de Catalunya.)

LA JOVE CATALUNYA

«That is the question».

I

Gran cridoria n' es vinguda d' allá d' hont se pon lo sol; per l' endret de nostra terra diu que han vist una claror; per tot guaytes n' han posades, hi ha donat parer tothom, y mirantse y admirantse creix lo foch y creix la por. Diuhen que han ohit gatzares, cantarelles y abalots, y un que té l' orella fina diu que dringan ferro y tot: hi ha qui té ganes de riure, hi ha qui está plè de tristor, hi ha qui diu qu' es flamarada, hi ha qui diu qu' es un foch gros.

Siga en flama, siga en brasa, lo que hi ha de cert es foch.

II

A les noves que han vingudes se sab que ha passat la por; tot va se' una flamarada, un foch foll que fèn po' als noys. Certament lo qu' ells n' esmentan de la terra ha de du açó; com un fossar la dexaren, que ho cregan axis no es molt: aquells cantars les absoltes deurian ser per recort; qui sab si 'ls sorolls que ohiren eren les bregues dels morts! Aquí 's fa 'l mateix que 's feya, hi hagi ó no aquella claror: com que 's fa á llun del dia, de dia no hi ha fochs folls.

Siga en flama ó siga en brasa, lo que hi ha de cert es foch.

III

Tant mateix l' heu ben errada si era foch ó no era foch; ahí 'l foch era de flames, avuy hi ha brases per tot: en cada pit ne bull una, y cad' una escalfa un cor, fins al endret de la testa se 'ns en puja l' escalfor. Ja podeu dir á les fargues que començen los grillons; les d' aquí no tenen tasca, van endoyna nit y jorn; será lluyta sense treves, per guanyarho ho pèrdrem tot. Es revenja de centuries. Mare de Deu, demá fos!

Si 'l foch es de brasa ó flama, poséuhi les mans, sayons!

Isidro Reventós.

NOTICIES

Segons notícies, la situació de casi tots los individus del/cos d' obres públiques de la província no pot esser mes compromesa, degut á certes exigencies que la honradesa dels empleats no poden tolerar per un moment més.

S' ha acudit al Director General senyor Alzola y aqueix regenerador de les Cambres de Bilbao calla com un mort, no atrevintse ni á posarli remey ni á demanar responsabilitats á que s' han fet mereixedors persones poch ó gens escrupuloses en lo delicat carrech que desempenyan.

Nosaltres, que no debém res á la política y que tan ens importen los *res-sentiments oficials*, estém disposats á posar de relleu quants xanxullos ens sigan denunciats y á no consentir que baix la obra del misteri s' arruïnen á pobres pares de familia, vensuts, no per cap falta en lo servey, sino per un sentiment de dignitat y honradesa dignes d' apreç.

L' Ilm. Senyor Bisbe d' aquesta diócesis s' ha dignat anomenar Vis-Rector del Seminari Conciliar de Tortosa á nostre estimat amich, l' il·lustrat Cate-dràtich Dr. Mossen Manel Rius.

Rebi lo nou Vis-Rector nostra mes coral felicitació.

La Mestra de Camarles, Donya Maria Fresquet s' ha encarregat de l' escola d' aquella partida rural, tancada vuyt anys enrera per falta de local.

Degut á la gran filtració de les darres plujes y neus, han brollat novament moltes fontetes de la comarca que s' consideraven perdudes.

Lo Banch de Tortosa ha publicat l' inventari-balans de 31 de Deseembre de 1900 ab un actiu y passiu de 4.396.907.22 pessetes.

Han sortit de Tarragona diferents comissions receptoras, á fi d' escullir los reclutas que han d' ingressar en los cossos de guarnició á la vehina ciutat.

S' ha constituït á Barcelona la comissió organitzadora de l' «Associació universal de Caballers de la Beneficència».

La societat en comandita qu' havia d' aixecar á Soldevila la fàbrica sucrera de remolatxa ha dessist del seu propòsit, després d' haver portat á cap un conveni entre les demés de tola Espanya.

Acaba de descobrir en el mon de la ciencia un nou gas, lo gas carbetilo, cual combustió aixeca la temperatura en termes que produheix la fusió dels metalls refractaris, y en particular del platino.

Aquet gas se fa recurrent ab una especie de cartucho metàlich, formant com una pila de Volta, zenc y coure, que barrejat ab aigua acidulada es susceptible de determinar una corrent eléctrica y descompondre, per consegüent, l' aigua ab els dos elements constituyents, hidrógeno y oxígeno.

Aviat s' inaugurarà, á Barcelona un local destinat á centre d' instrucció y esbarjo de la colonia valenciana, que funcionarà ab lo titol de «Lo Rat Penat».

A consecuencia dels últims frets de aquestos dias, han suferit retrás els treballs de conru de las terras directas al cultiu del arrós en los termes de Amposta, Enveja y San Carlos.

L' Ajuntament de Bilbao, ha encarregat á nostre estimat amich, l' eminent escultor D. Agusti Querol l' estatua de la caritativa senyora viuda de Espalza, quin monument s' ha d' aixecar á n' aquella capital.

Rebi nostre eximi paysá la enhora-bona més cumplida.

A consecuencia de les fortes nevades, de les serralades de Caro han baixat á les fondalades dels boscos un bon número de cabres selvatjes.

Un cassador probá d' enjegarlos hi un tret, sense que langués la fortuna de matarne cap.

Al port dels Alfachs, surant per la superfície del aigua, s' han trobat molts peixos, morts á consecuencia del fret y de la poca profunditat, los quals han sigut arreplegats pels vehins de la Enveja.

Dintre de poch quedarà instalada al poble d' Alcanar una gran máquina de vapor que facilitarà aigua abundant pera regar una gran extensió de terres que s' convertirán en taronjerals.

S' han renovat les dos ceres de pedra picada que desde la porta de la *Olivera* d' aquesta Seu conduheixen á la escalinata del claustre.

L' Alcaldia d' aquesta ciutat ha posat de manifest lo reparto sobre carros.

Durant lo mes actual se celebrarà á la Iglesia de San Antoni una missa ab lo mes dedicat al Patriarca San Joseph. Una familia devota del Sant prega l' assistència á tan solemne acte.

A un vehi d' aquesta ciutat, anomenat Francesch Clavarría, habitant al carrer de San Blay, li han sigut robats 400 duros, entre plata y bitllets, d' un calaix de son escriptori.

Lo Jutjat entent en dit assumpto.

Abans d' abir vá acabar de pintar los murs del presbiteri del altar major de la ermita de Nostra Senyora de la Providencia, l' inspirat artiste senyor Ser-veto.

Un' altre dia ens ocuparém de les importants reformes portades á terme en aquell venerat santuari.

Está molt paralísada la compra y venda d' oli en nostre mercat. Aquesta calma es deguda á les grans cántitats magatzemades y á les importants remeses que durant un mes y mitj s' han fet desde Tortosa al estranger.

Lo 15 del mes que som se celebrarà la fira anyal de Corbera y 'l 16, la del poble de Ribarroja.

Monuments de Tortosa

Y SA COMARCA

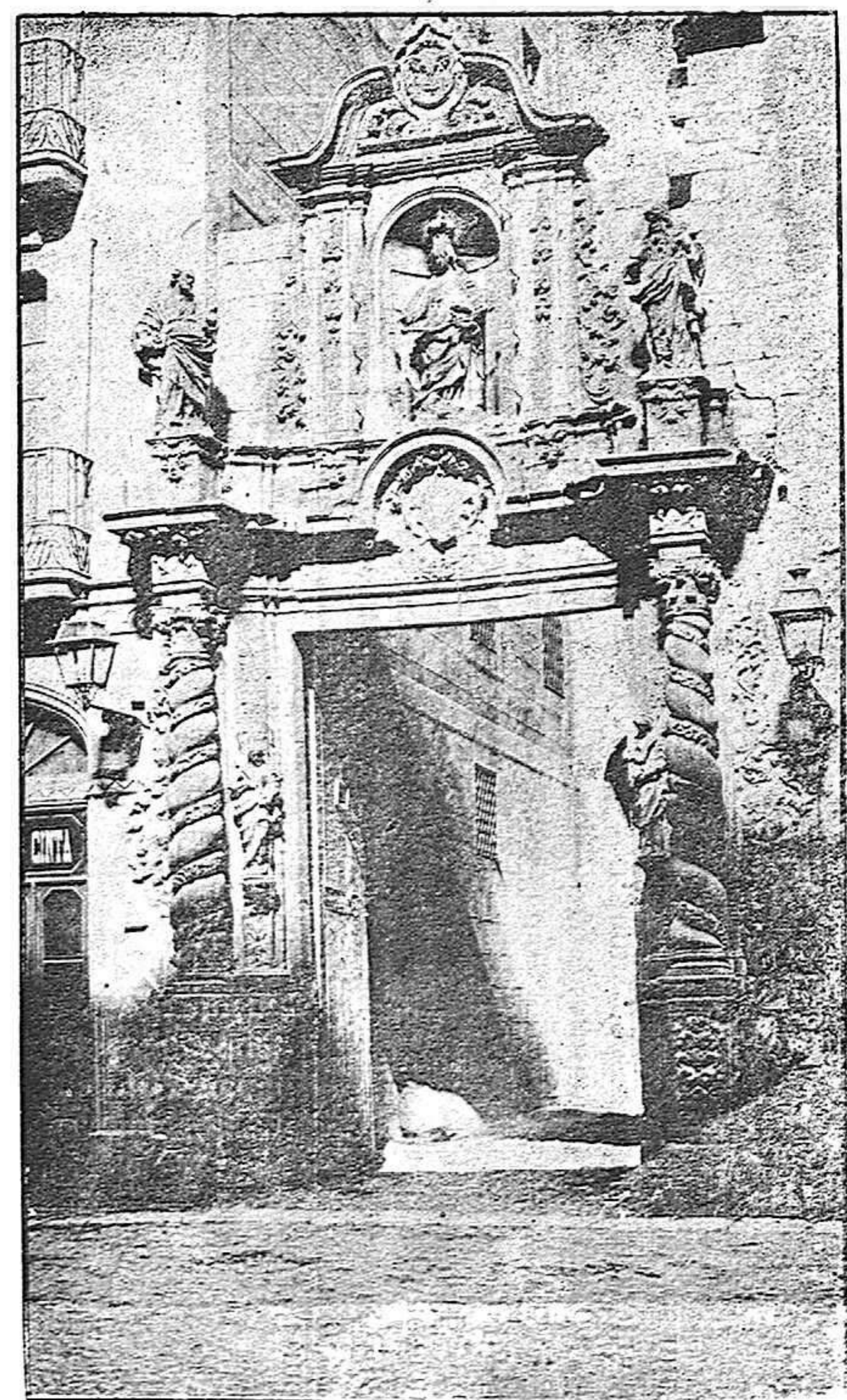
SEU DE TORTOSA — FATXADA PRINCIPAL

Aquesta, descansa damunt d' un terraplé, tan-cat en línia paralela per una barana de pedra que limita al carrer de la Cruera y obert per abdos costats longitudinals, ahont hi han dos amples escalinates d' accés.

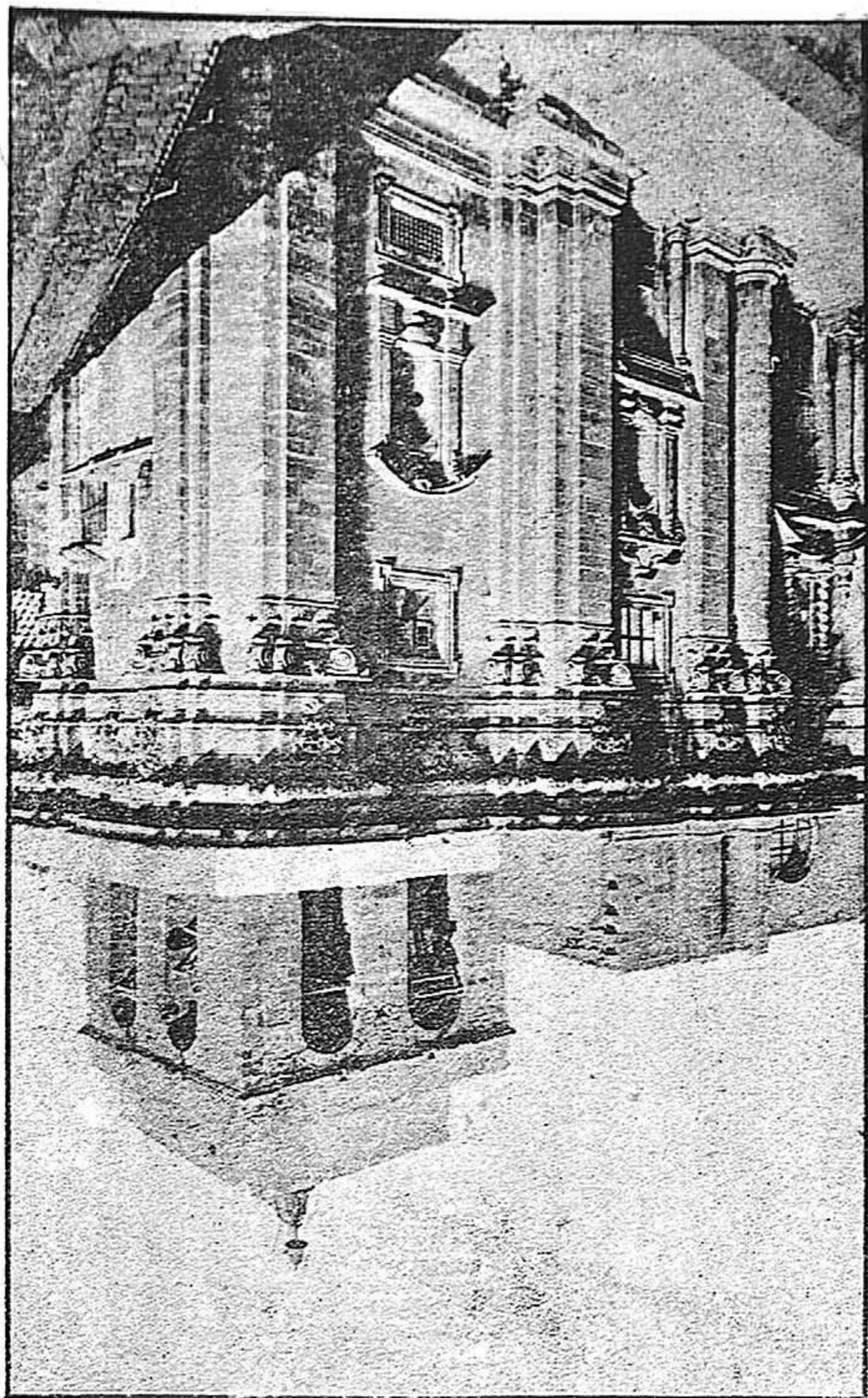
La fatxada principal de nostra Santa Seu pert-neix al estil grecch-romá y sa construcció resulta un poch pesada, sobretot lo cornisament que no pot esser ni més monstruós ni d' ornamentació més estranya. Lo demés, que es més antich, se redu-heix á tres pilastres á cada costat y á tres columnes

corinties cap' al mitj, ab tres portes d' entrada. La materia d' aquesta fàbrica s' compon de silleria y de marbres y jaspes del pahis. De tots modos no pot jutjarse del bell conjunt qu' hauria tingut aquesta obra grandiosa després d' acabada, ja que sa construcció sols arriba al arquitrave.

En lo projecte primitiu hi ha un altre cos desobre de l' actual cornisa y tota aquesta fatxada está coronada per un cimborsi y dos torres late-rals.

PORTA DE LA OLIVERA

PORTA DE LA OLIVERA

AQUESTA portada s' anomenava aixís perquè antigament tenia una *olivera* a la vora de la porteria, per ahont s' entrava al convent, quina Comunitat la formaven Canonges de la Ordre de Sant Agustí.

Aquesta fatxada, que desde la passada de la Sen dona ingress al claustre, se construí a primers del sígle XVIII á expenses del Canonge D. Jaume Aviñó. Perteneix al ístil barroch-platenesch y está formada per dos columnes salomóniques sobre

Les que descansan un timpone de poch merit y d' ornamentació molt sencilla.

Lo millor d' aquesta fatxada son les estàtues de Santa Córdula y Santa Candia, quines carres son veritables models d' esculptura y bon dibuix.

Les altres dos de San Pere y San Pau, que s' aixequen al damunt de la cornisa fent guardia d' honor al níxo que cobreja á la Mare de Deu de la Cínta, son, també, dos obres d' una valentia esta- tuaria que abran l' atenció del que los mira.

S' ha concedit llicencia ilimitada als soldats del reempla del any 1898.

Després de llarga molaltia ha mort á n' aquesta ciutat ahont vingué per assumptos de familia, la virtuosa senyora donya Bibiana Reguera Perez, viuda del Coronel de caballeria senyor Vallés.

A son fill, nostre estimat amich don Joaquim Vallés y á l' apreciable familia del no menos volgut amich nostre don Tomás Roselló, els hi enviém nostre pésam mes sentit, prégant á Deu per l' ánima de la difunta. (Q. A. C. S.)

Aquesta nit tindrà lloch en lo Teatro Principal, lo debut dels célebres y aplaudits artistes senyora Dorila Santos, y del doctor Muriente, unich rival del tan conegut ilusioniste Mr. Onofroff.

següent boboya, que está explicada en un Diari d' aquells temps:

«Dit dia, á la nit, á la cliveguera que está á la embocadura del carrer de casa D. Jaume Brondo y surt al Born, sortí un diforme drach ab una colle com á una colle de bou y sen en duya una miñone de circa de dos anys, pero cridant dita miñone acudi gent y la va deixar dit drach y sen entra dins la claveguera: se fan diligencias á veure si sortirà por matarlo: Deu fassa sia axí: Amen.»

Fins aquí 'l Dietari.

Com no ha exit encar, que se sapia, l' esmentat drach, degué caure á la claveguera mort... de riure.

BATXILLERÍAS

¿DE QUI 'NS PODRÉM FIAR?

Dies enrera va ser robada la rectoria católica de Krosze, petita població polonesa.

Els lladres eran quatre y anavan enmascarats pera evitar que fossin coneguts. A altas horas de la nit varen penetrar armats de totas armas á la cambra ahont dormia el senyor rector, fentlo llevar y exiginli ab amenasas de mort que 'ls entregués 12,000 rublos que 'l sacerdot conservava en depósit ab destí á las obras de reconstrucció de l' iglesia parroquial.

El rector va fingir davant dels lladres el més viu terror, promentlosli entregalshi la suma que demanavan mentres li respectessin la vida.

Aixís varen permetre ferho aquells, per lo que 'l capellá va dirigirse al seu escriptori, va obrir un calaix y treyentne un revólver va etgegalshi una pluja d' atmetllas que varen enfitar tant als malfactors, que dos d' ells varen quedar-se al siti, y 'ls altres encara deuen corre.

Fins aquí, el cas, si bé curiós, no té res d' extraordinari; lo que ho es y de debó, l' epilech d' aquest drama emocionant.

El rector, després d' haverse defensat tan coratjosament, va donar part á la policia de lo succet, y personats els agents al lloch del succés, varen procedir á la identificació dels cadavers que varen resultar ser...—¡esgarrinse com se varent esgarrifar aquells funcionaris!—els del quefe de policia del departament y el del sub-quefe del mateix cos!!

Ara á qualsevol li queda 'l dret de pensar si 'ls dos lladres que varen fogir eran ó no el Governador de la provincia y el batlle.

No cal dir, ab autoritats com la mostra, com deu anar la vigilancia y la seguretat personal en aquell país.

Peró ¿que 'ls pot aturar als que fan mans y manegas de Polonia, si varen comensar robant als naturals el seu mateix territori?

De llatrocini tan gros no n' havia presenciad cap més el mon d' en sá d' aquell del Bon Lladre, qu' era més fi que 'l mateix Caco. ¡Com que á las mateixas portas de la mort va robar el cel!

Un Batxiller.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 3, San Hemeteri.—Dilluns, 4, San Casimir.—Dimars, 5, Lo Beato Nicolau Factor.—Dimecres, 6, San Olaguer.—Dijous, 7, San Tomás.—Divendres, 8, San Joan de Deu.—Disapte, 9, San Paciá.

PASSA-TEMPS

JEROGLIFICH COMPRIMIT

BdAoSrTsi

CHARADAS RÁPIDAS

La primera es animal; la segona part del cos. Tot, part del cos.

La primera expresió náutica; segona nota musical. Tot, montanya próxima á Tortosa.

TARJETA

NURI ATALAYA DE CID

Ab aquestas lletras formar lo titul d' un diari catalá.

CONVERSA

—Què saps, Quim, del teu germá?
—Ni la Sió, ab tot y ser la seua esposa, sap ré,
—No es á Paris?
—No; á la capital que tots dos hem nombrat.

Les solucions al número próxim.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

Al geroglifich: *Com més caps, més barrets.*

A la charada: *Calamar.*

A la tarjeta: *Agustí Querol y Subirats.*

A la frase feta: *Quedar en quadro.*

Manel Toga Munt.

CURIOSITATS

Lo día 26 de Janer de 1752, va corre per la ciutat de Palma de Mallorca la